

Budel haalt met bodemvervuiling ook historie weg

Van onze verslaggever
Peter de Graaf

BUDEL-DORPLEIN

Hap, doet de gele gripper, en daar gaat weer een stuk Havenweg in de laadbak van de vrachtwagen. De substantie ziet er uit als gewone, aangekoekte modder met wat grijszwarte brokstukken erin.

Maar in werkelijkheid gaat het om milieuvervuulende zinkassen die al honderd jaar de verbindingsweg vormen tussen de zinkfabriek Pasminco Budel Zink en het havenje aan de Zuid-Willemsvaart.

De zinkassen, productieafval van de Kempense Zink Maatschappij (de voorloper van Budel Zink), liggen vier meter dik onder het anderhalve kilometer tracé van de Havenweg. In totaal wordt 150 duizend kuub sintels, ruim achttuizend vrachtwagens vol, de komende maanden afgevoerd en vervangen door gewoon zand. Want de zinkassen vormen een bron voor de verspreiding van zware metalen (zoals zink, cadmium en arseen) in het grondwater van de Kempen.

'Het is een stuk historie dat wordt aangepakt', zegt directeur T. Feiter van Budel Zink. De zinkassen vonden decennialang gretig aftrek in Noord-Brabant en Limburg voor de verharding van wegen en boerenerven. De sintels boden versteviging en gaven bovendien onkruid geen schijn van kans; een uitkomst voor zandwegen en drassige gronden. 'De men-

Stevige sintels gaven onkruid nooit een kans

sen konden eindelijk op de fiets naar de kerk', aldus Feiter.

Budel Zink scheidt allang geen zinkassen meer af. Enkele maanden geleden is het productieproces zelfs zodanig aangepast dat er ook geen jarosiet, een ander vervuilend resprouct, meer vrijkomt. Het bedrijfsterrin van een bij twee kilometer, dichtbij de Belgische grens, is de afgelopen vier jaar grotendeels schoongemaakt. Zinkassen en jarosiet liggen nu

dat ze niet meer in het grondwater terecht komen.'

Begin februari hopen alle betrokken partijen een intentieverklaring te ondertekenen voor de aanpak van het Kempense milieu. Behalve het grondwater is ook het oppervlaktewater in de regio verontreinigd, omdat zinkfabrieken in Budel en België direct loosden op verschillende beken en kanalen. Zo zijn onder meer de Dommel en de Tungelroyse Beek vervuild. Ook elders is de bodem verontreinigd door slibafzetting in overstromingsgebieden.

In totaal is circa 350 vierkante kilometer verontreinigd met zink, cadmium, arseen en andere zware metalen. In oppervlakte wordt dit de grootste saneringsoperatie uit de Nederlandse geschiedenis, zegt Kuipers. De uitvoeringskosten worden geschat op 800 miljoen gulden, over een periode van tien jaar. Maar of dat ook wordt gehaald, is onzeker. Alleen waar dat economisch en maatschappelijk mogelijk is, worden zinkassenwegen vervangen. Want het grootste knelpunt is: waar laat je de zinkassen?

De vervanging van de Havenweg is de eerste grote saneringsoperatie in het kader van het actief bodembeheer in de Kempen. De zinkassen onder dat tracé worden voorlopig tijdelijk opgeslagen in een depot van Budel Zink. Over enkele jaren worden ze als mestdijkte afdeklaag in het laatste jarosietbekken gebruikt. Het is de enige, maar niet te verwaarlozen

Ondergronds productieafval is vier meter dik

bijdrage van de zinkfabriek aan de sanering van de Havenweg, die twaalf tot veertien miljoen gulden gaat kosten.

'Als de provincie 150 duizend kuub aan zinkassen zelf had moeten opslaan, had dat een vermogen gekost en was het saneringsproject waarschijnlijk niet eens van de grond gekomen', denkt algemeen directeur L. van den Boogaard. Hij rekent uit dat de opslag van zo'n hoeveelheden wel 72 mil-

joen gulden kost. Ook de provincie en de gemeente Cranendonck (waartoe Budel behoort) prijzen de samenwerking met de zinkfabriek.

Burgemeester J. Jorritsma: 'Ze hebben de afgelopen vier jaar echt heel veel geïnvesteerd om het milieuprobleem in te kapselen en zo mogelijk te saneren. Zeker als je dat vergelijkt met de Belgische zinkfabrieken, die veel minder in het milieu investeren. Daardoor ondervindt Budel Zink een fors concurrentienadeel.'

De zinkfabriek is voor Budel van eminent belang. Niet alleen werken er 580 mensen. Indirect levert het bedrijf zelfs 1500 arbeidsplaatsen op. Volgens Jorritsma moeten de milieuproblemen ook niet worden overdreven. Het is volgens hem goed toeven in dorpskern Budel-Dorplein, vermeldt naar de Waalse gebroeders Dor die hier in 1892 met de zinkproductie begonnen. 'Ik geef toch regelmatig *acte de présence* bij vijftig- en zestigjarige huwelijken. Zo slecht kan het leefklimaat dus niet zijn', aldus burgemeester Jorritsma.